

Lausunto

24.06.2026

Asia: VN/24815/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne soveltamisalaa ja määritelmiä koskevista ehdotuksista (lain 1 luku)

-

Lausuntonne huolellisuusvelvoitteen sisältöä koskevista ehdotuksista (lain 2 luku)

-

Lausuntonne yritykselle tehtäviä valituksia ja ilmoituksia koskevista ehdotuksista (lain 3 luku)

-

Lausuntonne valvontaa ja seuraamuksia koskevista ehdotuksista (lain 4 luku)

-

Lausuntonne vahingonkorvausta koskevista ehdotuksista (lain 5 luku)

-

Lausuntonne muista ehdotuksista (erinäiset säännökset, liitelait)

Katsomme, että esityksessä on täsmennystä vaativa puute koskien työntekijöiden ja heidän edustajiensa osallistumista raportoinnin yhteydessä.

Työntekijöiden edustajien rooli ja raportointi.

Esityksessä todetaan, että yrityksen tulee kuulla sidosryhmiä, mukaan lukien työntekijät ja heidän edustajansa, osana huolellisuusvelvoitetta. Raportointivelvoitteessa edellytetään puolestaan kuvausta huolellisuusprosessin toteuttamisesta.

Sen sijaan esityksestä puuttuu nimenomainen vaatimus siitä, että:

yritys käsittelee huolellisuusveloitteen toteuttamista koskevan raportin ja sen keskeisen sisällön työntekijöiden edustajien kanssa.

Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa:

- raportointi toteutetaan ilman vuoropuhelua henkilöstön edustajien kanssa.

Eurooppalainen yritysneuvosto (EWC) sidosryhmänä

Esityksessä tulisi selkeästi tunnistaa, että työntekijöiden edustuksella voi konsernitason tasolla olla useita muotoja.

Erityisesti tulisi huomioida:

- eurooppalainen yritysneuvosto (European Works Council, EWC)
- muut vastaavat rajat ylittävät henkilöstön edustusrakenteet

Monikansallisissa konserneissa EWC toimii keskeisenä:

- tiedonvälityksen ja kuulemisen kanavana
- työntekijöiden kollektiivisena edustuselimenä EU-tasolla

Tämän vuoksi on perusteltua, että esityksessä:

- EWC tunnistetaan nimenomaisena sidosryhmänä
- ja mahdollisena ensisijaisena työntekijöiden edustuselimenä konsernitason asioissa, mukaan lukien raportointi

Ehdotukset täsmennyksiksi

Ehdotamme, että lakia tai sen perusteluja täsmennetään seuraavasti:

1. Raportin käsittely työntekijöiden edustajien kanssa

Lakiin tai perusteluihin tulisi lisätä, että:

yrityksen on huolehdittava siitä, että huolellisuusveloitteen toteuttamista koskeva raportti ja sen keskeinen sisältö käsitellään työntekijöiden edustajien kanssa ennen raportin julkaisemista.

2. Eurooppalaisen yritysneuvoston huomioiminen

Perusteluissa tulisi todeta, että:

työntekijöiden edustajilla tarkoitetaan myös konsernitason edustuselimiä, kuten eurooppalaista yritysneuvostoa (EWC), silloin kun sellainen on perustettu.

Lisäksi:

monikansallisissa konserneissa vuorovaikutus tulisi ensisijaisesti toteuttaa sen edustuselimen kautta, joka kattaa vaikutusten kohteena olevan henkilöstön laajimmin.

3. Raportointisisällön täsmennys

Raportointivelvoitetta tulisi täsmentää siten, että yrityksen tulee kuvata:

- miten työntekijöitä ja heidän edustajiaan on kuultu
- miten heidän näkemyksensä on huomioitu
- miten raportin sisältö on käsitelty heidän kanssaan

Yhteenveto

Esitystä tulisi täydentää siten, että:

- työntekijöiden edustajien rooli ulottuu selkeästi myös raportointivaiheeseen
- eurooppalainen yritysneuvosto tunnustetaan nimenomaisesti sidosryhmäksi ja edustuselimeksi
- yrityksille asetetaan velvollisuus kuvata tämä vuorovaikutus raportoinnissa

Tämä vahvistaisi sääntelyn vaikuttavuutta ja yhdenmukaisuutta EU tason vaatimusten kanssa.

Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksella olevan ja onko ehdotuksella muita kuin luonnoksessa tunnistettuja vaikutuksia, mitä)

Perustelut ehdotuksille

Ehdotetut täsmennykset:

- parantavat raportoinnin luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä
- vahvistavat sidosryhmädialogin aidosti kaksisuuntaiseksi
- tukevat EU-sääntelyn tavoitteita
- vähentävät tulkinnanvaraisuutta yritysten velvoitteista
- integroivat yritys vastuun osaksi olemassa olevia työntekijöiden kuulemisrakenteita (ml. EWC)

Lausuntonne ehdotuksen säätämjärjestystä koskevista perusteluista

-

Muut huomionne ehdotuksesta

Suhde EU-sääntelyyn

EU:n kestävyysraportointia koskeva sääntely (CSRD ja siihen liittyvät ESRS-standardit) korostaa:

- sidosryhmävuoropuhelua olennaisuusarvioinnissa

- jatkuvaa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa
- työntekijöiden ja heidän edustajiensa keskeistä roolia

Näiden tavoitteiden täysimääräinen toteutuminen edellyttää, että:

- vuorovaikutus ei rajoitu prosessin alkuvaiheisiin
- vaan ulottuu myös raportoinnin sisältöön

Loppi Tarja

Yhteistoimintatyöryhmä / Teollisuuden Palkansaajat TP ry